

Meldcode bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van de Stichting Het Rijnlands Lyceum

Overwegende

- dat de Stichting Het Rijnlands Lyceum verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij Stichting Het Rijnlands Lyceum op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat Stichting Het Rijnlands Lyceum een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen Stichting Het Rijnlands Lyceum werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Stichting Het Rijnlands Lyceum in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor de Stichting Het Rijnlands Lyceum werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende

- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet maatschappelijke ondersteuning

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Meldcode

De Meldcode bestaat uit een stappenplan voor het handelen bij signalen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Die stappen zijn:

1. in kaart brengen van signalen;
2. collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van de Stichting Veilig Thuis;
3. gesprek met de cliënt;
4. wegen van het geweld of de kindermishandeling;
5. beslissen: hulp organiseren of melden.

Ten behoeve van het basisonderwijs

Stap 1: Signaleren

Signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en intern begeleiders. Deze beroepshouding wordt in elk contact met de leerling en de ouders verondersteld. Aan het in kaart brengen van de signalen gaat vaak een 'niet pluis' gevoel vooraf. De waargenomen signalen en eventueel van ouders verkregen informatie vormen de basis voor verdere actie.

Stap 2: Collegiale consultatie

De leerkracht bespreekt de waargenomen signalen met collega's en/of de intern begeleider. Dat kan de leerkracht zijn waarbij de leerling het jaar daarvoor in de klas heeft gezeten, of de leerkracht van een broertje of zusje. De IB'er kan zo nodig de jeugdverpleegkundige, jeugdarts of schoolmaatschappelijk werker consulteren. Ook kan de IB'er bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling (anoniem) advies vragen bij de Stichting Veilig Thuis.

Stap 3 en 4: Weging en risicotaxatie in het multidisciplinair zorgteam en/of ZAT

De volgende stap is de signalen, het ingewonnen advies bij collega's en de informatie uit het gesprek met de ouders te bespreken in het zorgteam (op school) of het bovenschoolse ZAT. De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld worden daarin multidisciplinair afgewogen. De expertise van de partners wordt gebundeld en optimaal benut. Vervolgens wordt er een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op ondersteuning van het kind, de ouders en de leerkracht.

Stap 5: Beslissen: hulp bieden en handelingsgerichte adviezen voor de leerkracht

Het zorgteam of het ZAT organiseert de noodzakelijke hulp en geeft handelingsadviezen aan de leerkracht. Daarnaast wordt er overlegd óf en wie er een melding doet bij het AMK. Met het AMK wordt besproken wat het zorgteam of het ZAT na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. In het zorgteam/ZAT is afgesproken wie de ouders informeert over de uitkomsten van de bespreking en de eventuele melding bij het AMK.

Stap 6: Volgen

Wanneer vanuit het zorgteam of ZAT hulp wordt geboden is in het team afgesproken wie de zorg coördineert. Het zorgteam/ZAT volgt de effecten van deze hulp en stelt de aanpak zo nodig bij. Tenslotte wordt er nazorg geboden en wordt de aanpak geëvalueerd.

De scholen gebruiken hierbij de volgende handleiding als leidraad voor het handelen van individuele medewerkers: <http://www.handelingsprotocol.nl/>

Ten behoeve van het voortgezet onderwijs

Stap 1: Signaleren en in kaart brengen van signalen

Mentoren en docenten komen in eerste instantie in actie wanneer er zorgen zijn om leerlingen. In het voortgezet onderwijs is er veel minder continuïteit in het contact tussen leerling en mentor/docent, in vergelijking met het primair onderwijs. Het kost vaak meer tijd en inspanning om adequaat te signaleren. Systematische leerlingbesprekingen zijn daarom een goede basis om alle signalen van docenten over leerlingen te ordenen en te bespreken. Uiteraard zijn die signalen dan te verbinden met reeds beschikbare informatie uit de overdracht met de voorgaande school en eventuele gegevens uit de intake. Als de ontwikkeling van de leerling anders loopt dan verwacht en gewenst, kunnen de mentor en docenten een gerichte aanpak afspreken. Vervolgens deelt men de signalen en voorgestelde aanpak met de leerling en zijn ouders. Wanneer signalen wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld, kunnen er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn ouders. Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor of een docent is gesproken over een bedreigende thuissituatie. In zo'n geval gaat men snel over tot stap 2. Veel zorgsignalen zijn echter specifiek en kunnen naar een diversiteit van problematiek verwijzen. Dan dient het gesprek met de leerling en zijn ouders over het nader in kaart brengen van signalen te gaan. Op grond daarvan beoordeelt de mentor of er aanleiding is vervolgstappen te zetten.

Stap 2: Collegiale consultatie

Als de verzamelde informatie het vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld ondersteunt, consulteert de mentor de interne zorgfunctionarissen van de school, bijvoorbeeld de zorgcoördinator. Aan sommige scholen zijn ook orthopedagogen en schoolmaatschappelijk werkers (smw-ers) verbonden. Alle scholen kennen een vorm van intern zorgoverleg, waar men de signalen van docenten en mentoren bespreekt als ze tot ondersteuningsvragen leiden. Spilfunctionaris in dit overleg is de zorgcoördinator. Deze zit het overleg voor en de team/afdelingsleiders vertegenwoordigen de lijn. Andere schoolinterne zorgprofessionals en het schoolmaatschappelijk werk sluiten aan. Vanuit dit overleg zet men schoolinterne zorg in. Bij enkelvoudige problematiek (afgebakende problematiek met logische vervolgstap) wordt via bilateraal overleg verwezen naar de betreffende partner instelling van het ZAT. Binnen dit overleg besluit men eventueel de Stichting Veilig Thuis te consulteren over de vastgestelde zorgen. Ook bestaat hier de mogelijkheid om een risicomelding in de Verwijsindex (VIR) te doen. Want, als signalen niet direct zijn herkend binnen de schoolorganisatie of in het gesprek met de ouders, kunnen deze elders toch zijn opgevangen en tot 'niet pluis gevoel' hebben geleid! Op deze manier komt er een verbinding met de VIR, zijn afzonderlijke signalen bij elkaar te brengen en bij een match is snel contact tussen ZAT-partners mogelijk. Ook weegt men in het intern zorgoverleg af of een casus bespreking in het ZAT vraagt. Hiertoe besluit men als de problematiek dermate complex is dat de multidisciplinaire kijk en eventueel de interventies van ZAT-partners gewenst zijn. Het betrekken van leerling en ouders bij de zorgen, en de terugkoppeling naar degenen die het signaal inbrachten, zijn aandachtspunten bij de bespreking in het intern zorgoverleg.

Stap 3: Gesprek met de leerling en/of ouders

Na de collegiale consultatie in het intern zorgteam en het eventuele advies van het AMK of SHG bespreekt de mentor de signalen met de leerling en/of met de ouder(s). Afhankelijk van de situatie

gezamenlijk of apart. Dit doet hij vaak samen met een andere schoolfunctionaris. In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren over de signalen, te vragen naar de thuissituatie en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, zijn zorgen te verduidelijken, te ontkrachten of te bekrachtigen. Ook kan men toestemming vragen om een en ander in het ZAT te bespreken. Op grond van de eerdere afweging kan het gesprek met de ouders achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind of die van anderen.

Stap 4: Wegen van de aard en ernst

De volgende stap is dat de school de signalen, het ingewonnen advies bij collega's en de informatie uit het gesprek met de ouders in het ZAT bespreekt. De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld weegt men in het ZAT multidisciplinair af. Vervolgens stelt men een afgestemde aanpak vast, gericht op ondersteuning van de leerling, de ouders en de school. In het ZAT is de hiervoor benodigde, specialistische hulp aanwezig. Zo nodig kan er extra onderzoek plaatsvinden, een diagnose gesteld worden en kan men het voorwerk voor indicaties voor jeugdzorg en/of speciaal onderwijs doen. Zo komt de speciale zorg van die instellingen op gang.

Stap 5: Beslissen

Het ZAT organiseert de noodzakelijke hulp en geeft handelingsadviezen aan de school. Daarnaast overleggen de deelnemers in het ZAT of er gemeld wordt bij de Stichting Veilig Thuis en zo ja, door welke ZAT-functionaris. Met het AMK bespreekt men wat het interne zorgteam of het ZAT na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de betrokkenen tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. De verantwoordelijke schoolfunctionaris (schoolleider of zorgcoördinator) bespreekt met de ouders de uitkomst van de bespreking in het ZAT.

Stap 6: Volgen (formeel geen onderdeel van de meldcode maar wel gewenst)

Wanneer vanuit het ZAT hulp komt, is in het team afgesproken wie de zorg coördineert. Het ZAT volgt de effecten van deze hulp en stelt de aanpak zo nodig bij. Tenslotte biedt men nazorg en evalueert men de aanpak.

De scholen gebruiken hierbij de volgende handleiding als leidraad voor het handelen van individuele medewerkers: <http://www.handelingsprotocol.nl>.

Verantwoordelijkheden van de Stichting Het Rijnlands Lyceum voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt de Stichting Het Rijnlands Lyceum er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van cliënten bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;

- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meld-code te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop de stichting Het Rijnlands Lyceum zijn beroepskrachten zal ondersteunen als zij door cliënten in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Vastgesteld te Wassenaar op 1 Augustus 2013

(Per 1 november 2016 is de vermelding van het AMK gewijzigd in de Stichting Veilig Thuis)